

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN DİL BİLGİSİ ETKİNLİKLERİNDEKİ BAŞARILARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Ali Fuat ARICI

Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü

afa@dumlupinar.edu.tr

Özet

Dil bilgisi öğretiminin amacı, öğrencilerin bir iletişim aracı olarak dili, doğru ve etkili bir biçimde kullanmalarını sağlamaktır. Bu çalışmada ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin dil bilgisi başarılarının öğrenim gördükleri okul türü ve cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bunun için ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerine dil bilgisi testi uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda cinsiyet ve okul türü değişkenleri arasında dil bilgisi başarıları bakımından anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, dil bilgisi, ilköğretim, cinsiyet, okul türü

EXAMINING THE PRIMARY SCHOOL STUDENTS' SUCCESS IN GRAMMAR ACTIVITIES WITH RESPECT TO SOME VARIABLES

Abstract

The aim of grammar teaching is to enable the students to use the language, as a communicative means, accurately, and effectively. In this research, it was examined whether secondary school student's success in grammar changes or not depending on the type of schools they attend and on gender. For this reason, a grammar was given to the secondary school 8th graders. At the end of the research, a significant difference was found between gender and the students' success depending on the schools they attend, type of schools'

Key words: Turkish language education, grammar, primary education, gender, school type

GİRİŞ

Dil; düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü, çok gelişmiş bir dizgedir (Aksan,1998). Dil her şeyden önce bir bildirişim (iletişim) sistemidir. İletişimin iyice etkin hâle geldiği bugünlerde dilin doğru ve etkili bir şekilde kullanımının gereği daha da artmıştır. İnsanlar arasında temel bildirişim vasıtası kaçınılmaz ve vazgeçilmez şekilde dil olduğuna göre bu vasıta bir kültür toplumunun şah damarı demektir (Develi, 2006).

İnsan varlık âlemini ancak dili sayesinde tanır, bilgi dünyasını onun sayesinde elde eder ve hayatını buna göre düzenler. Dil olmadan insanın sosyalleşmesi, diğer insanlarla ortak bir dünya kurması mümkün değildir (Özkan, 2008). Dil, insanın hayatını, akademik yaşantısını birbir etkilemekte ve biçimlendirmektedir. İnsan için bu kadar önemli olan dilin öğretiminin de özenle ve dikkatle ele alınması gerekmektedir. Bireylere sahip oldukları dilin inceliklerini, özelliklerini ve doğru kullanımını kavratmak, Türkçe dil bilgisi öğretiminin en temel hedefleri arasında yer almaktadır.

Dil bilgisi bir dilin sesleri, sözcük türleri, bunların yapıları, tümce olarak dizilmeleri ve tümce içindeki görevleri, çekimleriyle ilgili kuralları inceleyen bir dil bilimi dalıdır

(Göğüş, 1978). Dil öğretimindeki çağdaş gelişmeler doğrultusunda dil bilgisi öğretiminin amaçları, Demirel ve Şahinel'e (2006) göre, öğrencilerin bilinçaltı yapılarını bilinç düzeyine çıkarma ve bunları kullanım alanına getirmek, dilin işleyiş düzenini öğrencilere kavratmak, öğrencilerin bir iletişim aracı olarak dili doğru ve etkili bir biçimde kullanmalarını sağlamak olarak belirtilmiştir.

Günümüzde dil bilgisinin öğretiminde ciddi sorunlar olduğu görülmektedir. Dil bilimcilerinin, eğitim psikologlarının, dil psikologlarının, öğretmenlerin ve öğrencilerin dil bilgisinin gerekliliğine ilişkin tutum ve davranışları arasında ciddi uyumsuzluklar söz konusudur. Bu bir noktaya kadar normal karşılanabilir. Ama özellikle dil bilimcilerle, dil öğretmenleri ve eğitim psikologları arasında uyumsuzluklar bulunması düşündürücüdür. Bunu çözebilmenin yolu ortak bir noktada buluşmaktır. Bunun için de dil öğretiminin genel özelliklerini ortaya koymak yararlı olacaktır (Yapıcı, 2004).

Doğru konuşmak, doğru yazmak, doğru anlamak ancak dil bilgisi etkinlikleriyle sağlanabilir (Sağır, 2002). Dile ilişkin saygıyı ve öz güveni oluşturmak, standartları belirlenmiş dil öğretimine yardımcı olmak, dil başarısını artırmaya yardımcı olmak, yabancı dil öğretimini kolaylaştırmak, dil ve kültüre ilişkin farklılıklara yönelik hoşgörüyü artırmak, bilimsel yöntemi ve analitik düşünmeyi öğretmek, dili kötüye kullananlara karşı dili korumak, dilin sorunlarını anlamaya yardımcı olmak, dil hakkındaki genel bilgiyi derinleştirmek dil bilgisi öğretimi yapılmasının gerekçelerinden bazılarıdır.

Dilin öğretimi soyut düşünme becerilerinin gelişmiş olması ile bağlantılıdır. Yukarıda sıralanan özellikleri gösterebilecek ve öğrenebilecek niteliklere sahip olan birey, hiç kuşkusuz soyut düşünebilen bireydir. Bu çalışmanın kapsamı içinde üzerinde durulması gereken temel nitelik de budur. İlköğretim öğrencisi (özellikle birinci kademe) dil bilgisi öğretimi ile karşılaştırılmalı mıdır? Dil öğretimi ile ilgili gerekçeler, bunun imkânsız olduğunu ya da çok zor olduğunu göstermektedir. Bununla yetinmeyerek, bireyin bilişsel gelişimini de göz önüne alarak bir karara ulaşmak daha doğru olacaktır. Yapılan bir çalışmada, (Arıcı, 2008) üniversite öğrencilerinin bile büyük bir çoğunluğunun yazılarında imla yanlışları yaptıkları; yine önemli bir kısmının planlamada hataya düştükleri; yaklaşık üçte birinin ana fikir ve yardımcı fikirleri oluşturmada zorlandıkları; her dört öğrenciden birinin cümle yanlışları yaptığı ve yazısının bozuk olduğu ve yine yaklaşık her dördünden birinin noktalamada hataya düştüğü belirlenmiştir.

Günümüzde dil bilgisi de içinde olmak üzere birçok alanda ezberci eğitim anlayışının göze çarptığı görülmektedir. Buna neden olarak birçok etken (kaliteli öğretmen sayısının az olması, Türkçe öğretim programlarının yetersiz olması, ekonomik sorunlar vs.) söylenebilir. Aslında temel sorun, öğrencilerin dil bilgisini öğrenememeleri değil onlara ana dilini öğretecek, bu dili sevdirecek, öğretiminin inceliklerini bilecek öğretmenleri yetiştirebilmektir.

Günümüzde özel okullarda yapılan öğretimin, öğrenciye sunulan imkânların devlet okullarına kıyasla daha iyi olduğu söylenebilir. Bu bağlamda özel okullar ile devlet okulları arasındaki farkın dil bilgisi açısından ortaya konması bir gereklilik olarak görülebilir. Özel okullar ile devlet okullarında görülen çeşitli farklılıklar her ders için olduğu gibi Türkçe dersi için de geçerlidir. Bu çalışmada, öğrencilerin Türkçe dil bilgisindeki başarılarının cinsiyete ve okul türüne göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Araştırmada Kütahya ili Merkez ilçede bulunan Özel Başaran Yıldız İlköğretim Okulu ile Vakıfbank İlköğretim okullarında

Tablo 1: Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Başarı Farkına Ait T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	sd	df	t	p
Kız	36	36	3,26	75	2,07	0,042
Erkek	41	45	4,15			

İlköğretim sekizinci sınıfta okuyan öğrencilerin Türkçe dil bilgisindeki başarılarını belirlemek amacıyla yapılan bu araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Survey yöntemi olarak da adlandırılan bu yöntem; grupla ilgili, genişliğine bir çalışmadır. Olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışır. Bu tür araştırmalar çok sayıda obje ya da denek üzerinde ve belirli bir zaman kesiti içinde yapılmaktadır. Bu sayede onları iyi anlayabilme, gruplayabilme olanağı sağlanır ve aralarındaki ilişkiler saptanmış olur (Kaptan, 1995)

Veri Toplama Aracı ve Geliştirilmesi

Öğrencilere uygulanmak için araştırmacı tarafından öğrencilerin başarılarını ölçmeye yönelik bir başarı testi geliştirilmiş, teste son şekli verilmeden önce soruların anlaşılır olup olmadığı ve istenilen özellikleri taşıyıp taşımadığı konusunda uzman görüşleri alınmış ve öğrenci gruplarına uygulanmıştır. Hazırlanan başarı testi 20 sorudan oluşmaktadır. Öğrencilerin sekizinci sınıfta olmaları sebebiyle sorular bu sınıf öğretim programına uygun dil bilgisi konularından seçilmiştir.

Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Araştırma için hazırlanan testler öğrencilere uygulanıp tek tek kontrol edildikten sonra geçerli olan veriler bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Yapılan istatistiksel işlemler ile bunlar, araştırmanın amaçları doğrultusunda çözümlenmiştir. Testte bulunan sorulara verilen yanıtların aritmetik ortalamaları, sınava katılan mevcut öğrenci sayısı, standart sapma, t ve p değerleri tablolar hâlinde sunulmuştur. Araştırmada verilen yanıtların puan ortalamalarının öğrencilerin cinsiyetlerine ve öğrenim gördükleri okul türüne göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ikili karşılaştırmalarda bağımsız t-testinden yararlanılmıştır. Verilerin tüm istatistiksel çözümlenmeleri "SPSS 16.0" paket programı kullanılarak yapılmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu araştırmada iki değişken vardır: Bunlardan biri cinsiyet, diğeri ise okul türüdür. İlk olarak cinsiyet daha sonra da okul türü ile ilgili bulgu ve yorumlara yer verilmiştir. Öğrencilere dil bilgisi başarılarını ölçmek amacıyla uygulanan başarı testindeki sorulara ilişkin verdikleri cevapların aritmetik ortalamalarında görülen farkların istatistiksel bakımdan anlamlı olup olmadığını sınamak için bağımsız t-testi

öğrenim gören toplam 77 sekizinci sınıf öğrencisi yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

uygulanmış, elde edilen p değeri her iki değişken için de .05 anlamlılık düzeyinden küçük çıkmıştır (Tablo 1 ve 2). Bu bulgu öğrencilerin dil bilgisi başarıları açısından cinsiyet ve okul türü değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir.

Öğrencilerin cinsiyet değişkeni açısından dil bilgisindeki başarılarına ilişkin sorulara verilen cevapların aritmetik ortalamalarında görülen farkların istatistiksel bakımdan anlamlı olup olmadığını sınamak için grup ortalamaları arasında bağımsız t-testi uygulanmıştır. Yapılan istatistiksel işlemler sonucunda belirlenen değerlere göre elde edilen p değeri ($t=-2,07$, $p=0,042$) 0.05 anlamlılık düzeyinden küçüktür. Bu bulgu öğrencilerin Türkçe dil bilgisi başarılarının cinsiyet değişkeni açısından aralarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan istatistik işlemlerin sonuçlarına göre erkek öğrencilerin aritmetik puan ortalamaları 45 iken kız öğrencilerin aritmetik puan ortalamaları 36'dır. Buna göre erkek öğrenciler kız öğrencilerden daha başarılı gözükmektedir. Yapılan çoğu araştırmaların aksine (Mullis vd., 2003; Clark ve Foster 2005; Hopper, 2005; Bölükbaş, 2006; Çocuk Vakfı, 2006; Hughes-Hassel ve Lutz, 2006) bu araştırmada erkek öğrenciler kızlara göre fark az da olsa, daha başarılı olmuştur. Bu durum, erkek öğrencilerin kızlara göre dil bilgisi etkinliklerine daha meyilli olduğunun bir göstergesi olabilir. Ayrıca öğrenci niteliğinin veya aile ve çevrenin de bu sonuç üzerinde etkisinin olabileceği düşünülebilir. Ayrıca dil bilgisi öğretimiyle ilgili olarak Saraç'ın (2004) araştırmasında tanımlardaki ve terimlerdeki kargaşa sebebiyle dil bilgisi çalışmalarının yeterince faydalı olmadığı belirtilmektedir. Calp'ın (2001) çalışmasında, ilköğretim okulu Türkçe Ders Programı sekizinci sınıf dil bilgisi amaçlarının gerçekleştirme düzeyinin istenen seviyede olmadığı ifade edilmektedir. Toksöz'ün (2000) araştırmasında ise öğrencilerin tam öğrenme bakımından beklenen düzeyde dil bilgisi eğitim amaçlarını kazanamamış oldukları belirtilmektedir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türü değişkeni açısından devlet okulu ve özel okullarda öğrenim gören öğrencilerin dil bilgisindeki başarılarına ilişkin sorulara verilen cevapların aritmetik ortalamalarında görülen farkların istatistiksel bakımdan anlamlı olup olmadığını sınamak için grup ortalamaları arasında bağımsız t-testi uygulanmıştır.

Tablo 2: Öğrencilerin Okudukları Okul Türlerine Göre Başarı Farkına Ait T-Testi Sonuçları

Okul Türleri	n	$\bar{X}$	sd	df	t	p
Devlet okulu	50	32	2,98	75	-6,860	0,000
Özel okul	27	56	3,12			

Yapılan istatistiksel işlemler sonucunda belirlenen değerlere göre elde edilen p değeri ($t=6,860$, $p=0.000$) 0.05 anlamlılık düzeyinden küçüktür. Bu bulgu öğrencilerin Türkçe dil bilgisi başarılarının öğrenim gördükleri okul değişkeni açısından öğrenciler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan istatistik işlemlerin sonuçlarına göre özel okulda okuyan öğrencilerin aritmetik puan ortalamaları 56 iken devlet okulunda okuyan öğrencilerin aritmetik puan ortalamaları 32'dir. Bu bulguya dayalı olarak özel okulda okuyan öğrenciler devlet okulunda okuyan öğrencilerden daha başarılıdır denilebilir.

Özel okullar ile devlet okulların arasında birincinin lehine akademik olarak başarı sağlanması son zamanlarda iyice beliren bir durumdur. Ulusal sınav sonuçları da bu bulguyu doğrulamaktadır. Nitekim ÖSYM'nin her yıl yaptığı Türkiye'nin en başarılı okullarının ilanında, 2006 yılında ortaöğretim kurumları arasında çok önemli bir saygınlık vesilesi olarak kabul edilen Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) sonuçları araştırmasına göre birinci bir özel okul olmuştur. (http://www.haber7.com/haber.php?haber_id=215708). Özel okulların başarısının genelde okul ve öğretmen niteliğinden kaynaklandığı söylenebilir. Günümüzün öğretmeni, eğitim teknolojisinin yarattığı tüm olanakları düşünerek, ana dili öğretimini daha ilginç, daha etkili ve daha verimli bir duruma getirmek için çeşitli araç ve gereçten yararlanmayı bir ilke olarak benimsemelidir (Kavcar vd. 1997).

Araştırmamızda yukarıda ifade edilenlerden başka dikkate değer bulgulardan biri de dil bilgisi başarı testinde bazı sorulara verilen doğru ve yanlış cevaplar arasındaki farklılıklardır. Öğrencilere araştırma için sunulan dil bilgisi testine vermiş oldukları cevaplar üzerinde yapılan istatistiksel bulgular bazı sorularda doğru-yanlış sayısında büyük farklar olduğunu göstermiştir. 20 soruluk başarı testinde yer alan 14 soruyu doğru yapanlar ile yanlış yapanlar arasında büyük bir fark olmazken diğer 6 soruyu doğru yapanlar ile yanlış yapanlar arasında büyük bir fark olduğu görülmektedir. Yani kimi sorular büyük bir çoğunlukla doğru cevaplanırken kimi sorular da yanlış cevaplanmıştır. Öğrenciler, 1., 9., 11. ve 14. soruları büyük oranda yanlış cevaplarırken 7. ve 18. soruları doğru cevaplamıştır. Büyük bir çoğunluk tarafından yanlış cevaplanan soruların konularına bakıldığında zaman bunların fiiller, cümlelerin öğeleri ve ses olayları oldukları görülmektedir. Büyük bir çoğunluk tarafından doğru olarak cevaplanan soruların ait olduğu dil bilgisi konuları ise bağlaçlar ve noktalama işaretleridir.

Araştırma için hazırlanan başarı testini cevaplayan öğrencilerin 20'si sözcük türleri ile ilgili olan 1. soruya doğru yanıt verirken 57'si yanlış yanıt vermiştir. Bağlaç ve cümlelerin öğelerini kapsayan 7. soruyu, öğrencilerin 19'u yanlış yanıtlarken 58'si doğru yanıtlamıştır. Fiil çekimi ile ilgili olan 9. soruya öğrencilerin 8'i doğru cevap verirken 69'u yanlış cevap vermiştir. Ses olaylarıyla ilgili olan 11. soru 9 öğrenci tarafından doğru yanıtlanırken 68 öğrenci tarafından yanlış yanıtlanmıştır. Cümlelerin öğeleri ile ilgili olan 14. soruya öğrencilerin 12'i doğru cevap verirken 65'i yanlış cevap vermiştir. Test içinde öğrencilerin en başarılı

oldukları konular arasında noktalama işaretleri birinci sıradadır. Noktalama işaretleriyle ilgili olan 18. soruya 70 öğrenci doğru cevap verirken sadece 7 öğrenci yanlış cevap vermiştir.

Öğretmenler, dil bilgisinin öğretiminin gereğine inanmakla birlikte öğrencilerin çoğunluğunun dil bilgisi becerilerinin yeterli olmadığını; sözcük türleri, fiilimsiler, ses uyumları, cümle bilgisi, kip, çatı, ek fiil ile noktalama ve imla konularını kavramakta zorlandıklarını belirtmişlerdir (Calp, 2001; Ertekinoglu, 2003; Arıcı, 2005). Bizim araştırmamız da dâhil olmak üzere anılan araştırmalarda benzerlik ve farklılıklar görülmektedir. Öğrencilerin sıkıntı yaşadığı konulardan olan sözcük türleri, daha çok Ertekinoglu'nun (2003) araştırmasında ön plana çıkarken fiilimsiler, ses uyumları, cümle bilgisi, kip ve çatı başlıkları daha çok Calp'ın araştırmasında öncelikli konulardır. Arıcı'nın araştırmasında (2005) ise kip, çatı, ek fiil ile noktalama ve imla konuları ön plandadır. Tabi burada özellikle noktama işaretleri ve imla kuralları için geçerli olan ve dikkat edilmesi gereken husus, test sorusuna doğru cevap vermenin konuyu tam olarak kavramak anlamına gelemeyeceğidir. Yani noktalama işaretlerinin nerelerde kullanılacağını bilmek başka şey, yazı yazarken bunları yerli yerlerinde kullanmak başka bir şeydir. Burada ortaya çıkan uyumsuzluk gibi görünen husus bu durumdan kaynaklanabilir. Öğrencilerin kompozisyon kâğıtlarındaki noktalama ve imla yanlışları öğretmenlerin dikkate aldıkları nokta olabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

İlköğretim öğrencilerinin Türkçe dil bilgisindeki başarılarının cinsiyete ve okul türüne göre farklılık gösterip göstermediğinin incelendiği bu araştırmada ortaya çıkan sonuçlar şu şekildedir:

Dil bilgisi başarı testi cinsiyet faktörüne göre değerlendirildiğinde erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha başarılı olduğu söylenebilir. Yapılan istatistik işlemlerin sonuçlarına göre erkek öğrencilerin aritmetik puan ortalamaları 45 iken, kız öğrencilerin aritmetik puan ortalamaları 36'dır.

Araştırılan diğer faktör olan okul türünde ise özel okul öğrencilerinin devlet okulu öğrencilerine göre daha başarılı olduğu ifade edilebilir. Yapılan istatistik işlemlerin sonuçlarına göre özel okulda okuyan öğrencilerin aritmetik puan ortalamaları 56 iken devlet okulunda okuyan öğrencilerin aritmetik puan ortalamaları 32'dir.

Başarı testinde yer alan bazı soruları cevaplamada öğrenciler arasında büyük farklar ortaya çıkmıştır. Kimi sorular çoğunluk tarafından doğru cevaplandırılırken kimi sorular da yanlış cevaplandırılmıştır. Büyük oranda yanlış cevaplanan sorular; fiiller, cümlelerin öğeleri ve ses olayları ile ilgili iken doğru cevaplanan sorular; bağlaçlar ve noktalama işaretleri ile ilgilidir.

Öneriler

Dil bilgisi konuları mümkün olduğunca bol örnekle, çeşitli etkinliklerle ve uygun yöntemlerle, görsellerin de yer aldığı araç ve gereçlerle işlenmeli; bilinenden bilinmeyene, basitten karmaşığa ilkesi göz önünde tutulmalıdır.

Yeni uygulanan programla beraber hazırlanan ders kitaplarında da görüldüğü gibi metinlerle dil bilgisi etkinlikleri arasındaki uyuma dikkat edilmelidir. Bu bağlamda dil bilgisi çalışmaları ile metinler arasında paralelliğin olması kaçınılmaz bir gereklilik olmalıdır.

Dil bilgisi etkinliklerinde anlatımdan çok uygulamalara ağırlık verilmelidir. Bunun için alıştırmalar, bulmacalar, karikatürler kullanılabilir.

Dil bilgisi ile ilgili başarısızlıklar konuların soyut olmasından kaynaklanabilir. Bunun için metinlerin ve alıştırmaların soyutluktan kurtarılması gerekebilir. Günlük yaşamla konular arasında bağlantılar kurularak bu sorun aşılabilir. Ayrıca üzerinde uygulama yapılan metinlerin güncel olması da buna fayda sağlayabilir.

Dil bilgisi açısından özel okullar ile devlet okulları arasındaki başarı farkı tartışılmalıdır. Bu konuda okulun imkânlarının sorgulanması; öğretmen, aile ve çevre faktörlerinin de gözden geçirilmesi gerekebilir.

KAYNAKÇA

- Aksan, D. (1998). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dil Bilim*, Ankara: TDK Yayınları
- Arıcı, A. F. (2005). İlköğretim Okullarında Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Öğretmen Görüşleri. *KKEFD*. 12: 52–60
- _____ (2008). Üniversite Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Hataları, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2): 209–220
- Bölükbaş, F. (2006). Öğrencilerin Okuma ve Yazmaya Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 333: 32–39
- Calp, M. (2001). *İlköğretim Okulları İkinci Kademedeki Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Bir Araştırma*. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Erzurum
- Çocuk Vakfı. (2006). *Türkiye'nin Okuma Alışkanlığı Karnesi*, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları
- Clark, C., ve Foster, A. (2005). Children's and young people's reading habits and preferences: The who, what, why, where and when. *National Literacy Trust*. Read On Reading Connects.
- Demirel, Ö. ve Şahinel, M. (2006). *Türkçe Öğretimi*. Ankara: PegemA Yayıncılık
- Develi, H. (2006). *Dil Doktoru*, İstanbul: 3F Yayınevi
- Ertekinoglu, S. (2003). *Türkçe Derslerinde Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- Göğüş, B. (1978). *Türkçe ve Yazın Eğitimi*, Ankara: Gül Yayınevi
- Banguoğlu, T. (1995), *Türkçenin Grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları
- Hengirmen, M. (2005), *Türkçe Dil Bilgisi*, Ankara: Engin Yayınevi
- Hopper, R. (2005). What are teenagers reading? Adolescent fiction reading habits and reading choices. *Literacy*, 39: 113–120.

- Hughes-Hassel, S., ve Lutz, C. (2006). What do you want to tell us about reading? *Literature Surveys and Research*, 4: 39–45.
- Kaptan, S. (1995). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*, Ankara: Bilim Yayınları
- Kavcar, C., Oğuzkan, F. ve Sever, S. (1997). *Türkçe Öğretimi*. Ankara: Engin Yayıncılık
- Mullis, I. V., Martin, M. O., Gonzales, E. J., ve Kennedy, A. N. (2003). *PIRLS 2001 International Report*. Boston: International Study Center.
- Özbay, M. (2006), *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II*, Ankara: Öncü Yayınevi
- Özkan, M. (2008). *İnsan İletişim ve Dil*. İstanbul: 3F Yayınları
- Sağır, M. (2002). *Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık
- Saraç, H. (2004). *İlköğretim Sekizinci Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Bir İnceleme*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara
- Toksöz, A. (2000). *Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Kazandıkları Davranışlar Açısından Dil Bilgisi Eğitiminin Değerlendirilmesi*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara
- Yapıcı, M. (2004). İlköğretim dil bilgisi konularının çocuğun bilişsel düzeyine uygunluğu. *İlköğretim-Online*, 3(2), 35–41, [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>
- http://www.haber7.com/haber.php?haber_id=215708 (6 Aralık 2007)